

E 8-R
E 222 a

Läbi aetna

rhk

saladusline tuba.

Conan-Doyle järele

Liis.

Pärnus.

Dreimann'i raamatukaupluse kuluga trükitud.

1896.

E 8-R
222 a

Põhifond

Läbi aafna

ehk

saladusline tuba.

Conan Doyle järelle

Liisk.

Pärnus.

Dreimann'i raamatukaupluse kulguga trükitud.

1896.

82-3

Ar 896

Doyle

✓
/a

ENSV
Riiklik Avalik
Raamatukogu

E 11413

Дозволено Цензурою. — Юрьевъ, 26-го Апрѣля 1896 г.

Oli külm kewadine hommik meie istufime pruukostilaual ühes koos, era-kohtuasjade uurija Sherlock Holmes ja mina, tema tuanaaber, tohter Watson. Soendam tuluke lõkendas kaminis meie wanas korteris. Paks udu heljus uulitsal hallide majaridade wahel. Meie gaasi-lamp põles heledalt ja walgustas oma särawa hiilgega meie walged laudlina ja läikiwaid portselani- ja hõbedasi lauanõuusid. Holmes oli kõige selle hommi ku wäga wäikne olnud ja wahetpidamata ajalehti lugenud, mida tal suur rida ees oli, kuni ta lugemise seisma jättis, tüki aega järele mõtles ja siis mulle, mitte just roosilises tujus, mu kirjan- duselise tegevuse ja nurja läinud tööde üle jutlust pidama hakkas.

Ta andis mulle süüiks, et ma, omas jutustus- tes tema uurimistest, kõrwalisi inimesi päätegelaseks olla teinud ja mitte neid wäikseid asjakesi ja näh- tusi, mille najal ta oma õigetele otfustele ja süü- teo ülesleidmistele jõudnud olla. Sest see olla ta iseäraline osawus ta ametis, et ta wäiksete asja- keste tähelepanemisega ja terawa järelemõtlemisega neist nähtawustest asja wälja uurib, mida teine ei näe, ei kuule ja arugi ei saa.

Ma vastasin: „Seda võib ainult asja lõpuist ütelda, kuid kõiki neid huvitavaid iseseisuseid nähtavusi, millest terve lugu kokku pandud on, ja mis Teie uurimistel ilmsiks tulevad, ei või ometi tähelepanemata jätta.

„Ah mis! mu armas sõber, ma ei või Teile ometigi mitte süüdi anda, kui Teie jutustused liig igapäevase kuju saavad, sest suurte juhtumiste päevad on mööda. Inimesed — vähemalt kurjategijad — on jo kõik julguse ja algupäralise oleku kaotanud. Minu amet alaneb ju paraku, kui asjad ikka nii edasi lähewad, kadunud asjade ülesleidmise kontori ja koolitüdrukute kohtade järelekuulamise majaks. Halvemaks ei või lugu enam minna. Selle kirjefega, mida ma täna sain, arwan ma ma küll omas ametis ju nulli juurde jõudnud olevat. Säh loe!“ Nende sõnadega wiskas ta mulle ühe kokku fortsutatud kirja kätte. See oli eila õhtu kirjutatud ja käis nõnda:

Kallis herra Holmes!

Ma olen kahe wahel, kas ma ühte muile pakutud koolitajanna kohta wastu pean wõtma, ehk mitte. Häameelega tahaks ma selles asjas Teie nõuandmist paluda. Kui ma Teid mitte ei tülitata, siis tulen ma homme enne lõunat kell $\frac{1}{2}11$ Teie jutule

Teie alandlik

Violet Hunter.

„Tunned Sa seda kirjasaatjat?“ küüsin mina.

„Ei.“

„Kell on juust $\frac{1}{2}11$.“

„Sah, ma arwan kuulwat, kuidas ta praegu helistab.“

„Ahi võib huvitavam olla, kui sa arwad. Sa mälestad ometi jeda finise kalli kiwi lugu, mis esite kui narrilane segadus kuulda oli, aga viimaks tuli tähtjas kuritegu ilmsiks. Nii võib lugu nüüd ka olla.“

„Koh loodame! Meie ei saa kaua kahewahel olema; sest ma eksiks wäga, kui kirja kirjutaja sammud mitte praegu kuulda ei ole.“

Ta ei saanud sõna weel lõpetada kui üks lahti läks ja üks noor neiu siisfeastus. Ta oli lihtsalt aga ilusasti riides, tal oli kena, wärsk ja tark nägu, täis tedretähta. Ta kindel, julge olek awaldas, et ta senini ise enesele ilmas teed oli rajama pidanud.

„Teie ei pane ometi pahaks, et ma teid tülitatan?“ algas ta kõnet, kui mu sõber ülestõustes ta terwise oli wastu wõtnud; „kuid mulle on imelik juhtumine ette tulnud, ja et mul wanemaid, ei ka muid sugulasi ei ole, kelledele ma nõuu küsida wõiksin, mõtle sin ma, ehk olete Teie nii lahke ja ütlete mulle, mida ma tegema pean.“

„Palun, istuge, preili Hunter. Rõõmuga olen ma igatahes Teie teenistuseks walmis.“

Ma nägin küll, et Holmes'ile ta uue kaitsealuse iseloom ja kõnewiis wäga hästi meeldiswad. Oma harjunud kombe järele libises ta waade uuriwalt ja proowiwalt külalise kaju üle, siis istus ta maha waadates ja sõrmeotse kokkuwajutades selle juttu kuulatama.

„Ma olin,“ algas noor neiu, „wiis aastad päälit Munro perekonnas lastekoolitaja. Rahe kuu eest sai ta uue koha, Uue-Schottimaale ja wiis omad lapsed kaasa, nii jäin ma kohast ilma. Kuu aega otjisin ma ilma asjata uut kohta ajalehtede läbi. Wiimaks hakkas mu wäike tagawara kottu sulama ja ma ei teadnud enam, mis pääle hakata.

Tuttawas Westray kohamuretssemise kontoris käisin ma igal nädalal kord, järele kuulamas, kas midagi sündjad saadawal oleks. Minewal nädalil, jäl käies kutsuti mind selle kontori eestseisjanna preili Stoperi erakirjutustuppa. Säl nägin ma, nime-tatud preili ligidal üht wäga paksu herrad istuwad. Tal oli wäga sõbralik, lahke nägu ja prillid silmade ees, mille läbi ta sisseastujaid noori neidusid hoolega silmitses. Kui ta mind nägi hüppas ta toolilt üllesse, pööras end rutuga preili Stoperi poole: „See on sünnis, paremad ei wõiks ma enam leidagi. Oh mis hää!“ Ta hõõrus hää meele pärast käja ja oli nii rõõmus, et ka rõõm pääle tuli teda nähes.“

„Teie otjite kohta, mu preili?“ hakkas ta minuga kõnelema.

„Jah.“

„Koolipreili kohta?“

„Jah.“

„Kuidas on palga suurus, mida nõuaksite?“

„Dmas wiimases kohas, päälit Munro maures sain ma 4 naela kuus.“

„Oh, ja! Kui ülekohtune odaw palk!“ hüüdis ta oma lihawate kätega õhus weheldes, kui oleks ta, kes teab kui ärewil. „Kuidas võib nii peenikesele naesterahwale, kellel nii hääd omadused ja wõimised on, nii wiletsad palka maksta!“ „Minu wõimised ehk ei ole nõnda tähtsad, kui Teie arwate,“ tähendasin ma. „Matufese Prantsuse- ja Saksaakeelt, muusikut ja joonistust wõin ma õpetada.“

„Ah mis“, hüüdis ta, „sellest ei ole kõnetgi. Pääasi on, et Teil peenikesse seisuse kumbed ja kuju on. Ei oleks Teil seda mitte, ei wõiks Teie mitte ühe lapse kaswatajaks saada, kellel selle maa ajalooos wahest tähtjas osa edendada tuleb. On aga lugu nii, nagu nüüd, kuidas wõis siis üks auus mees Teile vähem kui sada naela aastas pakuda. Minu juures algaks Teie palk nimetatud summaga!“

Teie wõite arwata, herra Holmes, et mulle mu elukitsikuses niisugune pakkumine wäga meelitanu oli, nii et ma seda waewalt uskuda suudsin. See herra nägi wist mu näost mu umbusjaladust, ta wõttis oma kirjatasust ühe rahapaberi. „Mul on harjunud wiisiks“, kõneles ta edasi ja tõmbas oma näo nii naerulijeks ja sõbralijeks, et ta silmad weel kui kaks hiilgawad kriipsu paksude põsewoltide wahelt näha oliwad, „noortele preilidele pool palka kohe ette ära maksa, et neil nende wäikesed kulud reisi ja riiete eest mitte raskest ei läheks.“

Niisugust lahkust ja hoolt ei olnud ma enne ei ühegi oma majaisanda poolt leidnud.

Et mul ju mõni väike wõlg kaelas oli, oli see ette maksmine mulle wäga soowitaw; kuid kõik see kaup oli nii imelik, nii ebaloomulik, et mul soow tõusis, lähemad teadust pärida, enne kui ennast sõnaga fidusin.

„Tohin ma küsida, kus Teie elate?“ ütlesin ma.

„Hampshiire — Copper Beeches; ilus juwemaja, 5 penikoormad Winchesterist eemal. Teie ei wõi enam kenamad maakohta ega lõbusamat kodu enesele soowida kui jäläl ou.“

„Misjuguised on mu kohus ja tegewus?“

„Üks ainuke laps, üks väike, armas kelmike, juust 6 aastad wana. Kui Teie näha wõiksite, kui kenaste ta mardikaid ja liblikaid oma kingaga furnuks lööb! See käib pliiuh, pläuh, ja filmapilk on nad puru.“ Seda üteldes laskis ta ennast seljakile toolile ja naeris nii kangesti, et ta filmad koguni pakside põjewoltide taha ära kadusiwad.

Ma olin natuke kohkunud, selle lapse iseäraliku ajawiite üle, kuid et isa ise selle üle nii naeris, pidasin ma seda naljaks.

„Minu ainus ülesanne oleks siis selle lapse eest hoold kanda?“

„Ei, ei, see ei ole weel kõik!“ hüüdis ta. „Teil oleks pääle selle weel kohuseks, mis ju iseenesest mõista on, minu abikaasa wäikesi soowisid täita — olgu ette tõendatud, et nende täitmine ühe peenikese haritud naesterahwa

kohta mitte kudagi kõlbmatad ei ole. Ega Teil selle vastu ometi midagi ei ole?"

„See jaoks mulle rõõmu tegema, kui ma kuidagi kahjulik olla võin.“

„Noh nii, näituseks, mis riietesse puudub. Meie oleme imelised inimesed, teadke—imelised, aga hääd. Kui meie Teilt üduaktime ühte meie kleiti selga panna, ega Teil ometegi selle väikse soovi vastu midagi ei jaoks olema?"

„Ei“, vastasin ma, üsna imestanud selle üteluse üle.

„Ehk et Teie sinna ehk siia peaksite istuma — ega see ometegi Teile vastumeelt ei oleks?"

„Oh ei.“

„Ehk kui ma sooviks, et Teie, enne meie majasse tulekut omad juuksed üsna lühikeseks lõigata laeksite?"

„Ma võiksin waewalt oma kõrwu uskuda! Nagu Teie näete, herra Holmes, on mu juuksed kaunis pakjud ja neil on isewärki kastania-pruun wärw, mida kord ju üks kunstnik tõeks tunnistas. Sellepärast ei tulnud mulle meeldegi, neid nii kergesti maha pügada lasta.“

„Mul on kahju, kuid see ei lähe küll mitte“, vastasin ma. Ta waatas oma väiksete filmadega nii põnewalt mu otsa, ja ma nägin, kuidas mu wastuse ajal tume pilw ta näo üle lendas.

„Kahju, see tingimine on koguni tarwiline“, ütles ta. „See on mu abikaasa wikäe tujulik

tahtmine, ja naeste tahtmisi peab täitma, teadke seda, mu preili. Teie ei taha siis tõesti oma juukseid mitte ära lõigata?"

„Ei, seda teha oleks mul võimata“, vastasin ma kindlalt.

„Rahjuks peab siis meie kaup katti jääma, kahju, muidu oleksite väga sünnis meile olnud. On lugu nii, siis palun ma, preili Stoper, veel mõnda teie noortest neidudest näha saada, kes kohta otsivad.“

Preili Stoper oli kõik see aeg oma paberide juures tegev olnud, ilma meid tähele panemata; nüüd waatas ta nii pahase pilguga mu otsa, et ma teistigi arvata ei võinud, kui et ta mu äraütleva vastuse läbi hääst maksust ilma oli jäänud, mis talle soovitude eest oleks saanud.

„Kas soovite ikka veel siin kohaotsijate nimekirjas seista?“ küsis ta mind.

„Palun seda, preili Stoper.“

„Koh sellest Teile küll suurt kasu ei tule, kui Teie ju nii hääd pakumist vastu ei võta. Teie võite meilt küll waewalt oodata, et meie veel waewaks wõtame Teile niisuguseid kohte soovida. Jumalaga, preili Hunter.“

Sellega andis ta uskeshoidjale märku, mind wälja juhutada.

„Kui ma nüüd kodu olin, herra Holmes“ — kõneles preili Hunter edasi — „ja jääb ainult tühja söögikambri eest leidisin ja mõned rehnungid, hakkasin ma järele mõtlema, kas ma lapsikut tegu

ei olnud teinud. Sest kui neil inimestel ka ime-
likud tujud ja nõudmised olivad, siis maksivad
nad selle eest auusad hiuda. 100 naela aastas
teenivad väga vähe koolitajannasid Inglismaal.
Ja mis kasu saatsivad mulle mu juuksed? Kui
palju neidusid näewad lühikesteks lõigatud juuksetega
weel palju kenamad välja kui pikkatega; võib olla,
olen ma ka nende arust?

Teisel päewal mõtlesin, et ma tõesti halwaste
olin teinud, kolmandal arwasin seda kindlasti.
Ma olin oma uhkust ju pea aegu nii kaugele
äravõitnud, et ma koha kontorist weel kord järele
tahtsin küsida, kas see koht weel saada on, kui
mulle selle herra poolt järgmine kiri toodi, mida
siin Teile ette loen:

Annustatud preili!

Preili Stoper oli nii lahke ja andis
mulle Teie adressi; Müüid küsin ma
Teilt, kas Teie wahest weel järele ei ole
mõtlenud. Minu proua soovib väga
Teie tulekut; ta on sellest kirjeldusest,
mida ma Teiest andnud, üsna wai-
mustatud. Meie oleksime walmis Teile
120 naela aastas maksma, et Teile
kõik seda ära tasuda, kui ehk wahest
Teil meie tujude läbi midagi mee-
wastalift on. Tõe poolest ei ole need
tujud küll iseeneft midagi asjad. Minu
proua armastab üht iseäralift riietetwärwi
ja soovib sellepärast, et Teie hommikuti
seda wärwi kleiti kannate. Teil ei

pruugi seda mitte ise muretseda, sest et meil just niisugune on, minu tütre oma, kes praegu Philadelphia linnas Amerikas wiibib, see saab Teile tõesti passima. Meie iseäralised soovid, istumise koha ja muu ajaviitetegemuse pärast, ei sa teile midagi vastumeelsust tegema. Mis Teile juuksetesse puudub, siis pean küll tunnistama, et neist kahju on, sest mullegi puutus meie lühikesel koosolemisel nende iseäraline ilu silma; kuid kahjuks pean ma nende äraldamise nõudmise juurde jääma, kuid loodan, et Teile palga kõrgenduses selleks tasumist leiata. Teile kohused lapse juures on väga kerged. Katsume meie juures ja teatage misjaguse rongiga Teile tulete, ma saadan Teile hobused raudtee jaama vastu.

Teie alandlik

Jephro Rucastle.

„Nii on see kiri, ja ma olen nõuks võtnud seda kohta vastu võtta. Kuid enne, kui ma seda otsustawat sammust astun, tahaksin ma Teile nõuu ja arvamist terve selle loo kohta kuulda.“

„Kui Teil ju otjus tehtud on, neiu Hunter, siis ei maksa enam mu nõuu.“

„Kas Teile ei ole selles arvamises, et parem oleks kui ma ei läheks?“

„Pean tunuistama, et ma näitufeks oma õele seda kohta mitte ei soovitaks.“

„Mida pean ma terwest loost küll mõtlema? herra Holmes.“

„Alma selgemate arusaamise märkiteta ei taha ma midagi huupi arvata. Wahest olete ise mõned põhjusted walmis mõelnud?“

„Ma seletan asja ainult ühte wiisi. Herra Newcastle oli näha väga lahke ja hääloomuline inimene. Kas ei oleks wõimalik, et tal hullumeelne proua on, ja et seda salaja pidada, tahab ta kõik tema hullud soovid täita, et selle meelenõtrusest midagi awalikuks ei tuleks ja ta sunnitud ei oleks, teda waimuhaigete majasse wiima.“

„See on küll üks seletus, kuid, kui asi nii on, siis ei ole see maja ühele noorele tütarlapsel sugugi lõbus, ei ka kodune.“

„Aga see palk, herra Holmes, palk!“

„No ja, hind on hää, liig hää; see just on, mis mind mõtlema paneb. Mikspärast maksab ta Teile 120 naela aastas, kuna harilikult jääraasel kohal 40 naela maksetakse? Selle taga peab väga mõjuw põhjus olema.“

„Ma tahtsin Teid, mu herra, asjalooa tutwaks teha, et kui kord ma Teie nõuu peaksin tarwitama, et Teie siis teate, mis see oli. See teadmine, et Teie mul jaadawal olete, kui asi nõuab annaks mulle palju enam julgust.“

„Selle pääle võite julge olla. Ma tõendan Teile, et Teie väike tüme küsimus huvitavamaks saada tahab, kui kõik teised asjad, mis mul viimastel kuudel arutada on olnud. Sääb on mõned asjad iseäralikud. Peaksite Teie kord kahtluses või hädas olema —“

„Hädas? — Misjugu hädä peaksite Teie võimalikuks?“

Holmes raputas tõsiselt pääd. „Kui meie seda selgesti teaksime siis ei oleks asi enam hädas ohtlik. Ometegi on Teil ainult vaja ainuke telegrammi sõna meile saata, ja ma olen igal ajal, olgu päeva või keft öö tunnil, Teile abiks valmis.“

„Sest on mulle julgustuseks küllalt,“ ütles neiu Hunter rõõmsalt ja elavalt, ja ta näos ei olnud enam kartuse põrmugi näha.

„Nüüd lähen ma julge meelega oma uuele saatusele vastu. Täna tahan ma wiibimata herra Newcastlele kirjutada, omad kallid juuksed ohverdada ja homme sõidan Winchesteri.“ Tõusis üles, jättis jumalaga ja läks.

„See neiu on isegi mees küllalt, et ennast kaitsta, kui tarvis,“ tähendasin ma, kui tema rutulist kindlat astumist trepi pääl kaduma kuulsin.

„Ta saab oma jõudu ja julgust ka tarvitama,“ vastas Holmes tõsiselt; ma paneks väga imeks, kui meie juba mõne päeva pärast temast midagi ei kuuleks.

Ei kehtnud ka kaua, siis läks ta ettekuulutus täide.

Rahe nädala jookkul mõtlesin ma tihti selle üksi elava naesterahwa pääle, kes saatuselt nii mõistatuslike, tumeda tee pääle oli juhitud. Aruldane suur palk, iseäralised tingimised ja kerge ülesanne, kõik see tähendas et asi mitte loomulikkudes rööbastes ei olnud. Ja ometegi ei saanud ma kuidagi aru kätte, kas siin halbide tujude või kuritegude otstarbeks nii toimetadi. Kas see mees üks hää südameline unistaja või üks suur telem oli?

Mis Holmesesse puutub, siis nägin ma teda tihti kortsus fulmul, sügawas järele mõtlemises istuvad; hakkasin ma siis kord asjast kõnelema, tundis ta mind käenäitamisega waikima.

„Põhjused, põhjused!“ hüüdis ta kannatamatalt. „Mul peab kõige päält kindel põhi jalge all olema.“ Ülestõustes lihas ta igakord juurde, oma õele ei oleks ta ialgi lubanud niijugust kohta wastu võtta.

Dodatud telegramm jõudis meile kord õhtu hilja kätte. Ma pidin just oma magadistuppa minema ja Holmes oma armsama ajawiite lahutuskunsti uurimiste juurde, kus ta mõnikord terve öö tegev oli. Tihti, kui ma magama läksin, jäi ta oma klaasikeste ja riistade juurde kummargile istuma ja hommiku, pruukosti tunnil leidsin ma teda jäljamas tegevuses. — Ta kiskus

kollase ümbriku päält ära ja laskis filmad üle sõnumi lennata.

„Vaata kohe järele, millal rong läheb,“ ütles ta telegrammi minu kätte andes ja oma pudelikeste poole uuesti pöördes.

Airjas seisis lühike, tungiv kutsu:

„Palun tulge homme lõuna ajal „Musta Luiga“ wõõraste majasse, Winchesterisse. Tulge tõesti, ma ei mõista enam midagi pääle hakata.

Hunter.

„Kas tuled kaasa?“ küsis Holmes, üles waadates.

„Ja, häämelega,“

„Vaata siis kohe järele.“

„Kell $\frac{1}{2}$ 10 läheb üks rong,“ ütlesin mina raamatukesest järele waadates, „ja jõuab Winchesterisse $\frac{1}{2}$ 12.“

„See on väga häa. Ma jätan siis parem omad uurimised seisma ja lähen magama. Sest homme wara peame wärskte jõuu juures olema.

Teisel päewal kell 11 olime ju pea wana päälinna ligidale jõudnud. Holmes oli kõik see aeg hommikust ajalehte lugenud. Aga kui meie Hampshire maakonda olime jõudnud, waatles ta neid kohti.

Oli väga ilus kewadine päew, selge sinise taewa all lendasivad mõned kerged walged pilwe-

tejed. Päike säras selgesti ja õhk oli nii mahe, wäsitaw, ümberringi paistiwad siit ja säält noorte roheliste puulehete wähest punased ja hallid majakatused.

„Kui kenasti need majakesed siin seisawad!“ hüüdsin ma waimustatud rõõmutujus, et kord jälle Londoni uduaurust wälja olin pääsnud.

Holmes raputas tõsiselt pääd. „Kas tead Watson,“ see on ka üks mu waimuannete warjukülge, et ma kõike, selle asja seisukohalt waatama pean, mis mul käes tegewusel on.

Sina näed ainult nende üksikute, siin ja jääd seiswate majakeste iludust ja kaunist seisukohta, kuna mina ikka selle pääle mõtlema pean, kui palju kuritegusid siin võib korda saata, ilma et tegijad teenitud nuhtluse leiaksiwad.“

„Helde taewas, kellel tuleb meelde nende kenade, lõbusate elukohakeste juures kuritegude pääle mõelda!“

„Mind täidab see maakoht ikka põlastusewäri naga! Oma arwude najal tean ma kindlasti, et Londonis, kõige halwemas kuulsuses olewas uulitsas nii palju kuritegusid korda ei saadeta, kui siin ses naeratawas maakonnas.“

„See on ju üsna hirmus kuulda!“

„Ja ometegi on põhjus arusaadaw. Suures linnas on rahwas ja sääduse käsi ligidal. Kus on linnas, olgu ka kui wiletjas kohas uulits, kus mitte ühe piinatud lapse walukisa, ehk ühe

jooditu vägivaldne tegu ligidal elavate kaastund-
must ehk wiha ei ärataks. Ja siis on weel kohtud
igal ajal käepärast, üks ainuke kaebesõna paneb
seaduse sulaseid tegewusele, nii et kuritööst wangi-
kotta ainus samm on. Selle wastu seisawad need
majad üksikult, oma päriskohta wõi omandatud
maa pääl. Ümbruses elab waene, harimata rah-
was, kes jääduft ja õiguft waewalt kaugelt tunne-
wad. Mõtles, et niisugustes üksikutes kohtades
wahest põrgulised halastamata teod ja salalised
kelmused aastate kaupa korda jaadetakse, ilma et
üksigi hing selleft midagi aimab.

„Glask see perekond, kuhu meie kaitsealune tee-
nistusesse astus, Winchesteris, siis ei oleks mul
tema pärast mingit muret olnud. Aga et nad 5
penikoormat eemal maal elawad, see teeb asja kar-
detawaks. Ja ometegi ei ole ta isikulikult mitte
hädaohtus.“

„Ei, kui ta meile kuni Winchesteri wastu
tulla wõib, siis wõib ta ka omast kohast keelmata
ära tulla.“

„Muidugi. Ta wabadus ei ole talt mitte
wõetud.“

„Mis asi wõib see siis olla, kas ja siis min-
git seletust wälja ei mõtles?“

„Ma olen neli isesugust seletust wälja mõtel-
nud, mis nende põhjustega kokku käiwad, mida
meie teame. Misjugune õige on, saab ainult uute
teaduste pääle rajatud, mida preili Gunter meile

kahklemata kõnelema saab. Nüüd oleme pea päral, kiriku torn on ju näha, nii saame pea kõik kuulda."

Musta-Luige wõõrastemaja oli suure uulitsa ääres, raudtee jaama ligi, jääb leidsime neiu Hunteri ju meid ootamas, ta oli toakese walmis tellinud ja meile pruukosti lauale panna lastnud.

"Ma olen nii rõõmus, et teie tulite," ütles ta õiglast meelehääd tundes. "See oli teilt nii sõbralik tegu, sest ma ei tea tõesti enam, mis ma tegema pean. Teie nõuu saab mulle arvamata kalliks olema."

"Palun jutustage meile oma elatud juhtumisi?"

"Seda tahan ma teha ja ma pean ruttama, sest ma lubasin herra Rucastlele kell 3 tagasi olla. Ta andis mulle luba täna ennelõunat linna tulla; muidugi aimamata, mis tarwis ma tulin."

"Jutustage meile kõik ilusti korda mööda," kordas Holmes, kuna ta omad jalad tule poole sirutas ja kuulatama jäi.

"Ma tahaksin kohe tähendada, et mulle herra ja proua Rucastle poolt mingit paha pole osaks saanud. Kuid ma ei saa neist inimestest aru ja see teeb mind rahutumaks.

"Mis on teil arusaamata?"

"Nende iseäralise oleku põhjusel. Ometegi tahan ma kõik korra järele kõnelda.

Kui ma rongiga siia jõudsin, oli mulle herra Rucastle oma jahiwankriga järele tulnud, ja meie kõitsime Kopper Beechessi. See maakoht on tõesti

ilus, nagu ta ütelnud oli, jelle vastu on aga maja kenaduseta neljanukelise tontsi kujuga ehitus, mille walge wärw siimesest ja wälimisest niiskusest plekilisest ja triibulisest on läinud. Ta seisab ük-
fikult, on kolmest küljest metsa ja ühest küljest põlluga ümberpiiratud. See põld on jelle maja omandus, kuna mets ühe lordi oma olla. Maja ees, sisseõidu kohal kasvab hää hulft jalakaid, millest koht omale ka nime on saanud.

Herra Rucastle juhtis ise hobuseid ja oli wäga sõbralik mu vastu. Weel jelsamal õhtul esitles ta mind oma abikaasale ja lapsele. Meie arwamine, et proua Rucastle wahest waimuhaige on, ei olnud mitte õige. Ta on wainne, kahwatu naesterahwas, wististi weel mitte 30 aastad wana, nii siis palju noorem kui ta mees, kes waewalt üle 45 olla wõib. Mõlemate kõnest kuulsin ma, et mees lest olnud ja esimesest abielust üks tütar olla, kes Amerikas wiibida. Nelja filma all kõneles herra Rucastle mulle põhjust mille pärast tütar ära olla läinud, ta ei olla oma wõõrast ema sugugi jallida wõinud. Et tütar umbes 20 aastane, siis wõis tal muidugi oma isa noore abikaasa vastu halb seisukoht olnud olla.

Selle proua waimu olu näib niisama kahwatu ja wärwita olemad kui ta nägu. Ta ei awaldanud mingisugust mõju minu kohta, ei hääd, ei ka halba. Ta on täieline null. Oma abikaasat ja poega näitab ta kirglike õrnusega armastawad. Wahetpidamata libisewad ta walgjas hallid filmad ühe päält teise pääle, et ka kõige wäiksemat soowi

nende filmist lugeda ja kui võimalik, kohe täita. Mees on tema vastu niisama hää omal tõntsil, hoolimata wiisil. Ja ma pean neid üsna õnneliseks paariks pidama.

Ja ometi on jellel naisel jala mure. Tihti istub ta mõttes, kõige kurwema näoga. Enam kui üks kord olen teda piisarates leidnud. Mõni kord arwasin, et ta lapse iseloom talle rõhuvad muret teeb, sest ma ei ole weel ialgi nii täiesti halba ja rikunud last näinud. Ta terve olu on wahetamisi, kas kirglik, metfik tuju, wõi järelandmata tume jonn ja trotslik olek. Doomakesi piinata, mis temast nõdreimad, on ta ainuke lõbu ja mäng mida ta soovib. Hiirekeste, lindude ja mardikate püüdmise pääle on tal iseäraline osawus. Varem on, ma ei kuluta selle poisikese seletuseks enam ainukestki sõna, sest ta puudub wäga wähe asjasse, millest ma kõnelda tahtsin."

"Ma olen tänulik ka iga wäiksema seletuse eest, mis ehk Teie meelest tähtsusetat näitab olevad."

"Ma tahan katsuda kõik kõnelda, mis kudagi asjalik on. Esimene asi mis mulle majas kohe wastumeelne oli, on teendrite seisukord ja olek. Teenijateks on jäl ainult üks mees oma naisega. Toller, nii ta nimi, on kare, imelik mees halli poolsete juukste ja habemega, ta lehtab pea alati wiina järele. Raks forda nägin ma teda täitsa joobnud olevat, kuid herra Rucastle ei pannud sellest tähelegi. Tollereri naene on wäga suur ja tugew inimene, möruda näoga, niisama wäikne

kui majaproua, kuid kaugelgi mitte nii lahke ja sõbralik. Nad mõlemad on väga vastumeelne paar. Kuid õnneks elan ma enamesti lapse toas ja minu omas kambrikeses, need mõlemad toad on ligistifku tõisel pool maja otjas.

Raks esimest päeva elasin ma üsna vaiksel. Kolmandal päeval tuli proua Rucastle koha pääle pruukosti alla ja sõjistas midagi mehele kõrva sisse.

See pööras ennast minu poole ja ütles:

„Meie oleme Teile väga tänulikud, preili Hunter, et Teie meie soovii täitnud ja omad juuksed äraldiganud olete. Ma tõendan Teile, et Teie kenadus sellest mitte sugugi kahju ei ole saanud. Waatake nüüd, kuidas Teile see finine kleit passib. Ta on Teie woodi pääl walmis ja kui Teie ta selga panete, teete meile mõlematele väga hääd meelt.“

„See kleit, mis minu jaoks walmis oli pandud, oli iseäralise finise wärwiline, riie oli väga hääd feltsi, kuid selgesti oli näha, et seda enne mini ju kantud oli. Ta sündis mulle parajasti. Kui herra ja proua Rucastle nägivad, kui hästi see kleit mulle selga passis, awaldasiwad nad selle üle nii suurt rõõmu, et see minu meelest üleliigne ja ebaloomulik oli. Nad wotasiwad mind ühes väga suures elutoas mille kolm kõrgeid akent pörandani ulatasiwad. Keiskmise akna kohal, seljatagune akna poole pöördud, oli üks tool. Selle tooli pääle pidin ma istuma, kuna

herra Rucastle teisel pool edasi tagasi kõndides hulga isewormi weidraid jutukefi kõneles. Teie ei wõi arvata, kui naljakas ja imelik see oli, ma ei ole iganesgi niisuguseid lugusid kuulnud, ma naersin nii et ma ärawäsisin. Proua Rucastlel ei ole wist nalja arusaamiseks annet põrmugi. Ta ei naeratanud kordagi, kuid istus kurwa, kartliku näoga, käed süles omal toolil. Umbes tunni aja pärast, ütles ta äkiste, et waja igapäise toimetuse juurde minna, ma wõida jälle omad riided selga panna ja wäikse Eduardi juure laste tuppa minna.

Rahe päewa pärast oli seejama lugu, just niisamuti. Ma pidin teise kleidi selga panema akna alla istuma ja täiest suust naerma herra Rucastle ülinaljaka jutu üle, tal näib neid suur tagawara olemat, mida ta wõrdlemata osawusega kõneleb. Pääle selle andis ta mulle ühe raamatu kätte, nihutas minu tooli natuke kõrwale, et mu wari mitte raamatu pääle ei langeks ja palus mind siis kõwasti ette lugeda umbes 10 minutid, siis käskis ta äkiste kešet lauset seisma jääda ja mind jälle igapäijetesje riietesse panna.

Teie wõite arvata, herra Holmes, kui suur mu uudishimu oli, teada saada, mis see imelik kometi tegemine tähendama pidi? Niipalju sain ma aru, et mõlemad abikaasad püütsiwad mind selle eest hoida, et ma mitte akna poole ei waadanud; Seda suuremaks kaswas mu himu näha saada, mis mu selja taga sünnib. Etiteks arwasin ma seda wõimatumaks, pärast tuli mulle abinõuu meelde. Mu käsipeegel oli reisil katti

läinud, ja niiviisi tuli mulle õnnelik mõte, üht peegli tükki oma taskurätiku sisse peita. Vigemal korral hoidsin ma naermise pärast taskurätiku filme ees ja seadsin peeglitepe nii, et ma enese taga olewaid asju näha wõisin. Ma olin oma arwamises petetud, jäl ei olnud mitte midagi näha. See oli esimene pilk ja mõte. Teise pilguga aga wägin üht meest maantee pääl seiswad, see mees oli wäike habemik hallis riides ja waltis minu poole. Selle juure maantee pääl oli tihti rahwast näha, kuid see mees seisis aia najal, mis meie õuet ümber piiras ja waltis ükshilmi mind. Ma wõtsin taskurätiku ära ja waatafin proua Kucastle poole. Selle filmad wiibisiwad uurimwalt minu pääl. Ta ei ütelnud midagi aga ta näost sain ma selgesti aru, ta oli näinud, et mul peegel käes, ja et ma niiviisi selja taha olin näinud. Ta tõusis püsti.

„Jephro,“ ütles ta „üks habemata inimene seisab juuretee pääl ja wahib preili Hunterit.“

„Ega ta ometi mõni Teie tuttau ei ole, preili Hunter!“ küsis maja herra.

„Ei ole, ma ei tunne kedagit siin ligikonnas.“

„Misjugune habemata mood! palun, pöörge end ümber ja näidake talle käega, et ta ära läheks.“

„Eh! on parem teda tähele panemata jätta.“

„Ei, ei, siis ta hakkab siin alati ümber hulkuma! Palun, pöörge ümber ja andke talle käega märku, äraminna.“

Ma tegin seda ja sellisamal pilgul laskis herra Rucastle kardina akna ette. See oli ühe nädali eest, ja sest saadik ei ole mul enam tarwis olnud sinise kleidiga akna all istuda ja seda meest ei ole ma ka enam uulitsal näinud.“

„Palun, kõnelge edasi“, tähendas Holmes, „Teie jutustus läheb ju väga huvitavaks.“

„Ma kardan et ta väga jäkuline on, wõimalikult ei ole juhtumistel, millest- ma nüüd kõnelema saan, esimestega wahest midagi tegemist. Juba kõige esimesel päewal wiis mind herra Rucastle ühe wäikse onnikese juurde, mis kõõgi läwe kõrwal seisis. Üigemale minnes kuulsin raud ahela kõlunat ja kahinat, nagu ühe suure looma liigutamist.“

„Waatake sisse“, ütles herra Rucastle mulle ja näitas ühte pilu kahe palgi wahel.

„Kas ei ole tore loom?“

Ma waatasin ja nägin kaks põlewad filma ühe suure fogu küljes pimedas.

„Urge kartke“, waigistas mind mu peremees, kui ta mu ehmatanud nägu nägi, „see on ainult mu õuekoer Kralo siin ahelas finni. Ta on küll minu omandus, kuid wana Toller wõib ükfinda temaga ümber käia, muud ei tohi ligigi minna. See koer saab aga üks kord päewas süüa, nii et ta hammas igal ajal tuli teraw on. Iga öösi laheb Toller ta ahelast lahti ja Sumal olgu sellele sissetungijale armuline, kes tema hammaste wahele juhtub. Urge Teie, taewa pärast, öösi oma jalga üle läwe õue pange, kui Teie elu armas on.“

See hoiatus ei olnud asjata, sest ligemal ööl waatsin ma aknast kella 2 aeg õue. Oli ilus kuuwalge öö, rohuplats maja ees hiilgas hõbeläikes. Ma silmitsesin öösiht ilu ja nägin midagi jalakate warjul liikuvat. Kui ta kuuwalgele tuli, nägin ma, mis see oli: Suur koer nagu wafikas, pruun kollakat karwa rippuwate lõugatega ja musta sabaga. Ta hiilus aega mööda üle õue ja kadus siis jälle pimedusesse. Ma usun, ükski õues olem waras wõi lukumurdja ei oleks mind nii koledasti hirmutanud, kui see hirmus, neljajalgne wainne ööwaht.

Nüüd on mul weel Teie üks imelik leidus kõnelda. Ma lasksin nagu Teie teate, Londonis omad juuksed mahe lõigata, keerutasin nad keraks kokku ja panin oma reisiraski põhja. Ühel õhtul, kui laps ju magama oli läinud, hakkasin ma aja wiiteks oma tuba silmitsema ja oma asjakesi wälja pakima. Minu toas oli üks wana kummut mille kaks ülemist suhwlaekast lahti oliwad, kuna alumine lukus oli. Kui ma mõlemad ülemesed laekad oma pesu täis olin pannud, jäi mul asju weel küllalt järele ja mu meel oli paha, miks kolmas sahtel ka minu jaoks pruukida ei olnud. Ma mõtlesin et see ehk kogemata lukku oli jäänud, sellepärast wõtsin ma wõtmekimbu ja katsusin lahti teha. See katse läksgi korda, ma tõmbasin suhwlaeka lahti. Üks amuke asi oli jääs, ja Teie ei wõi iganesgi arwata, mis asi? Minu juuksepalmit!

Ma waatasin neid juukseid ligemalt. See jama iseäraline wärv, niisama pakjud kui minu

omad. Ugi näitis ometigi wõimatu olemat. Kuidas wõiksivad minu juuksed siia lukus suhwa-laekasse jaada? Wärisewate kätega tegin ma oma kasti lahti, tõstsin asjad wälga ja wõtsin põhjast ifka oma juuksepalmiku, panin nad ühe teise kõr-wale ja — mis üks see üks! Kas ei olnud see mitte imelik? Nii wäga kui ma ka järele mõt-lesin, asi jäi ometegi mõistatusjeks. Ma panin wõõra pleti jälle tagasi pöörafin suhwlaeka lukku, ilma herrale ja prouale sellest sõna lausumata, sest ma sain aru, et see mitte minust õige tegu ei olnud, jeda laekast lahti teha, mis nemad lukku oliwad pannud.

Ma olen loomu poolest teraw tähelepanija, nagu Teie wahest ju märganud olete, herra Holmes, ja mul oli pea terve maja plaan ja jisseseädalus aruajadaw. Ühes otjas ei elanud keegi. Üks sinna käis Dolleri paari elutoa kõrwalt ja oli alati lukus. Kord juhtusin ma herra Rucaftlile wastu, kui ta, wõtmekimp käes, jäält uksest wälja tuli ja nii muudetud näoga, et ma waewalt jeda hääsüdamelist meest äratunda wõisin. Ta palged oliwad punetanud, ta kulmud wihajelt kortjus, ja sooned meeletohal äritusest pingul. Ta pani ukse lukku ja ruttas minust mööda trepist üllesse, ilma mulle sõnalausumata.

See äratas mu uudishimu, ja ma jalutasin ifka lapiega nii, et ma neid aknaid, kus üks lukus seisis, silmas wõisin pidada. Neid aknaid oli neli, kolm akent oliwad tolmuga kaetud, kuna neljandal luugid finni oliwad. Kuna ma jalu-

tades wahete wahel neid afnaid filmitsefin, tuli herra Rucastle minu juurde wälja. Ta nägu oli jälle rõõmus ja hää.

„Ega Teie seda mulle ometi pahaks ei pane, mu armas preili, et ma enne nii hoolimatalt Teiest mööda tõttajin. Mu pää oli täis ärimõtteid.“

Ma tõendasin, et sellest midagi ei ole, ja kõnelesin edasi: „Teil näib jää ülwal terve rida tühje tubasid olewat, ja ühel on luugid kinni.“ Ta waatas äkisti, nagu kohkunult mu otsa. „Ma olen ajawiitekõ päewapiltnikuks hakanud“, wastas ta siis, „ja jää ülwal on mu pime tuba. Aga heldene aeg, misjuguise järele uuriwa inimese meie majasse oleme saanud! Kes oleks seda uskudw wõi wõimalikkõks pidada wõinud.“

Need sõnad kõlasiwad naljatades, kuid pilgus, millega ta mind filmitse, ei olnud nalja. Säält wilkus wälja umbujaldus ja meelepaha. Sellest ajast saadik oli mul aru käes, et nende tubadega midagi oli, millest ma teadma ei pidanud. Seda juurem himu oli mul kõik teada saada. See ei olnud mitte ainult uudishimu, waid ma tundsin seda nagu oma kohuse olewat, et ma nagu sellega hää teeksin, kui sinna keelatud ruumidesse teed leiaksin. Dotasin ainult parast aega, selle lufus läwe üle minemiseks.

Gile oli niisugune aeg. Pääle herra Rucastle nägin ma ka Dollerid oma naesega jää tubades käiwat; kord nägin ma neid säält suurrt kimpu

musta pesu wälja toowad. Eile oli Toller kõwasti purjus ja kui ma trepist üles läksin, nägin ma wõtit selle kahtlase ukse ees olewat. Joobnud pääst oli ta wõtme ette unustanud. Herra Rucastle proua ja lapstega oliwad all tubades. Tasa keerutasin ma ukse lahti ja lipsatasin sisse. Minu ees oli wäike wöörus, jäält läbi minna leidsin ma kolm uft ridas, esimene ja kolmas oliwad lahti ja wiisivad tühjadeesse tolmuga kaetud tubadesse. Ühel toal oli kaks teisel üks aken, nii paksu tolmuga täis, et õhtune walgus aga tumedasti sisse tungis. Reikmine üks oli kinni, lukus, ja risti üle ukse weel raudlatt, ka lukus. See üks näitas selle toa üks olewad, kus aknaluugid kinni oliwad ja ometegi nägin ma läbi piilu, et sees mitte pime waid walge oli. Wiist tungis walgus mõnest lae- wõi katuse aknast sisse. Kuna ma wööruses seisin, jeda kohutawad uft jilmitsefin ja ise eneselt imestades küsisin, mis saladus küll selle ukse taha peidetud wõis olla, kuulsin ma äkiste sees pool sammusid ja läbi alumise ukse piilu nägin warju edasi tagasi liikumat. Äkiline ehmatuse käis minu läbi, mu äritatud närwid ei suutnud enam wastupidada, ma panin jooksu, jooksin nii kangesti nagu oleks mõni hirmus käsi mu kleidist kinni hakkamas. Ma jooksin wöörusest läbi, uksest wälja — otsekohe herra Rucastle käte wahele, kes wäljas seisid ja ootas.

„Soo,“ ütles ta naeratades, „Teie olite siin. Ma arwasin jeda kohe kui uft pärani lahti nägin.

„Oh ma olen nii ehmatanud,“ ütlesin ma värisedes.

„Armas preili, armas preili, mis on Teid nii väga äraehmatanud?“ Teie ei või arvata misjulguse armsa häälega ta seda ütles. Ta hääl oli liig meelitav; nii et ma aru sain, et ta ainult nii teha püüdis, et ma ta kohmetusest aru ei saaks.

„Ma olin nii rumal ja läksin siia tühjadesse ruumidesse, jäl oli nii tume, nii kole vaikne, et ma kartma hakkasin ja kohe ära tulin.

„Muud midagi?“ küsis ta teravasti mu otsa vaadates.“

„Kuis nii, — mis Teie sellega arvate?“ küsisin ma vastu.

„Mikspärast pean ma seda ust lukus?“ küsis ta korraga.

„Seda ei tea ma tõeste mitte.“

„Sellepärast, et keegi sinna sisse ei lähe, kellel jäl tegemist ei ole.“ Seda ütles ta ikka weel sõbralise näoga.

„Ja muidugi, oleks ma seda teadnud, ma. . .“

„Koh, nüüd teate Teie seda; ja kui Teie weel kord jalga üle selle läve pistate“ — nüüd muutis ta naeratus korraga vihast täidetud hirituseks ja ta piilus jaatanliku kurjusega mu otsa — „siis wiiskan ma Teid — koera ette.“

Ma olin nii hirmunud, et ma enam ütelda ei tea, mis ma tegin. Wististi jooksin ma temast mööda oma tuppä. Kui ma jälle toibusin, olin ma woodi pääl ja wäriješin kõigest kehast.

Siiš mõtlesin ma Teie pääle, herra Holmes. Ma ei suutnud kauemini ükšinda wastu panna. Ma tundsin hirmu herra ja proua Newcastle, teenijate ja koguni isegi lapse eest. Kui Teie siin olekšite, olekšin ma jälle rahuline.

Ma olekšin küll ärapõgeneda wõinud, kuid mu uudishimu oli pea niisama suur kui mu kartus. Siiš wõtšin nõuiks Teile telegrahwerida. Panin riidesse ja läkšin ligemasse telegrahwi kontori, mis paar wersta eemal oli. Tagaši tulles oli mu süda palju kergem. Wärawa ees tuli mulle hirmus mõtte, ehk on koer ju lahti lastud. Ometegi mälestasšin et Toller purujoobnud pikali oli, ja tema oli ometegi ainus, kes jeda kardetawat looma tallitada wõis, muudest ei julgenud keegi teda lahti lastma minna. Ilma wigata lippašin ma siisse ja ei saanud rõõmu pärast pool ööd magada, et Teie pea tulete. Luba linna tulla, šain ma täna wara, ilma takistujeta, kuid pean kell kolm tagaši olema, sest siis lähewad herra ja proua Newcastle külasše ja mina pean lapse järele waatama. Niiüd olen ma Teile kõik jutustanud herra Holmes, ja ma olekšin wäga rõõmus, kui Teie mulle ütelda wõikšite, mis see kõik peab tähendama, ja kõigepäält, mis ma tegema pean."

Selega lõpetas neiu Hunter oma seletust.

Meie mõlemad olime hinge kinnipidava põnusega seda imelist teadustust päältkuulatanud. Nüüd tõusis Holmes ülesse ja sammus, käed kuue taskus, sügavas tõsises mõttes toas edasi tagasi.

„On Toller veel joobnud?“ küsis ta.

„Ja; ma kuulsin kui ta naene herra Rucastlele ütles, et temast täna asja ei saavad.“

„See on hää. Herrad, prouad sõidavad täna välja?“

„Ja.“

„Kas Teil sääl majas hääd, tugeva lufuga keldrit on?“

„Jah, on küll weinikelder.“

„Minu arvamise järele olete Teie, neiu Hunter, selles ajas senini palju julgust ja osavust näidanud. Arwate Teie veel midagi teha wõivad? Mina ei küsiks mitte nii, kui ma Teid mitte aruldasjeks naesterahwaks ei peaks.“

„Ma tahan kuulda, kas ma juudan. Mis see on?“

„Meie tahame õhtu eel kell 7 Kopper-Becchesfi tulla, minu sõber ja mina. Rucastleste paar on siis ju kodust ära ja Toller lootuse järele veel mitte toibunud. Minuke, kes veel kära teha wõiks oleks Tolleriga naene. Kui Teie kuidagi wiisi selle keldrisse saadaksite ja siis ukse tagast lukku paneksite, siis kergitaksite väga meie ettevõtmist.“

„Ma olen selleks walmis.“

„Wäga hää! Nüüd waatame seda lugu ligemalt. Iseenesest mõista, on asjal üks ainuke võimalik seletus. Teie olete ühe teise asemel jäl ja see teine on teatud toas wangis hoitud. See on pääwaselge. Ja ma ei kahkle sugugi, et see wang keegi mu ei ole kui Rucastle oma tütar, preili Alice, kes Amerikas üteldi olevad. Teid on selle pärast seks wäljawalitud, et temaga kaju, suuruse ja juuksewärwi poolest ühesugused olete. Tal lõigati wist mõne haiguse pärast juuksed maha, ja nii pidite Teie omad ka ohwerdama. Imelikult juhtumise läbi on Teile ta palmik pihku puutunud. See mees maanteel oli kahklemata ta hää tuttav, wististi ta peigmees; et Teil nüüd selle neiu riided selgas oliwad ja muidu ta sarnane wälja nägite, ja wäga lõbusas tujus olite, arwas ta Teie käenäitamisest, et preili Rucastle täitsa rahul on ja tema tähelepanewad järele waatamist enam edespidi ei soowi. Koer saab õõjets lahti lastud, nii et ta auustaja mitte ei katjaks temaga kokku saada. Nii kaugele on meil kõik selge. Kõige tõsisem punkt on weel lapse iseloom.“

„Mis on siis sellel meie asjaga tegemist?“ hüüdsin ma.

„Mu armas Watson, kui sa omas ametis kui arst lapse soowide wõi tahtmiste üle otsust tahad, siis uurid sa iga kord wanemate omasid. Kas sa siis aru ei saa, et ümberpöördult asi niisama õige on? Ma olen tihti wanemate iseloomust siis alles täiesti aru saanud, kui ma nende lapsi uurisin. Sellel lapsel on tung halastamata turjusele

on ta seda omandust oma alati naeratawast ifalt pärinud, nagu ma arwan, wõi emalt — igatahes ei tähenda see mitte hääd jellele waelele tütarlapsel, kes nende wägivalda all on.

„Teil on tõesti õigus, herra Holmes,“ hüüdis neiu Hunter. „Mulle tulewad ka nüüd tuhat asja meelde, mis tõendawad et Teil täiesti õigus on. Oh meie ei taha filmapilkugi wiivitada, waid nii pea kui võimalik jellele waelele õnnetule appi minna.“

„Meie peame asja ettewaatlikult pääle hakama, sest meil on ühe läbi ja läbi kawala kelmiga tege-
mist,“ wastas Holmes.

„Enne kella 7 ei wõi meie midagi pääle hakata. Sel ajal saame meie säääl olema ja mõis-
tatuse seletus on siis käes.“ Ja sellega lahkusime.

Punkt kell 7 olime päral — wantri ja hobuse jättime lähema kõrtsi juurde. Jalaka-salgast tund-
sime selle maja koge ära, mida allaweeriw päikene imekenasti kullatas, ja nägime et neiu Hunter lahkesti naeratades meid trepi pääl ootas.

„Olete asja toimetanud?“ küsis Holmes. Kõ-
wa koputamine tungis meile maja alt kõrwu.
„See on Tollereri naene keldris,“ ütles neiu Hun-
ter, „ta mees norskab kõögipingi pääl. Siin on
tema wõtmed, need on herra Rucastle omadega
täitsa ühesugused.“

„Teie olete oma asja tõesti hästi teinud,“
hüüdis Holmes waimustatult. „Minge nüüd ees
ja see tume lugu tuleb warsti walge ette.“

„Meie läksime treppi mööda ülesse, tegime ukse lukust lahti, läksime wöörustast läbi jelle rautatud ukse ette, mida neiu Hunter meile oli kirjeldanud. Holmes löikas nõõri katki ja wöttis kangi ukse tagast ära. Siis katsus ta mitme wötmega uft lahti teha, aga asjata. Seespool ei olnud aga häälekest ei mingit liikumist kuulda, see wai- kus tõi mure pilwe Holmesse näole.

„Ma tahan loota, et meie ometi liig hilja ei ole tulnud,“ ütles ta. „Parem on, preili Hunter, kui ma Watsoniga, ilma Teie kaasa tulemata sisse lähen. Noh, Watson, rõhume oma õlgadega wastu uft ja katsume, kas me ometegi sisse ei saa.“ Wana logisew üks läks meie ühendatud rõhumisel lahti, meie tungisime kõik tuppä. See oli — tühi! Üks kitsas raudwoodi, üks wäike laud ja korn pe- suga, oli kõik, mis jääl sees näha oli. Katuse- akan oli lahti ja wang kadunud. „Siin on üle- kohtune tegu korda jaadetud,“ ütles Holmes, „jee waga isand on preili Hunteri nõuust aru saanud ja oma ohwri ära wiinud.“

„Aga kuidas?“

„Läbi katuse akna! Tahan kohe järele waa- data, kuidas ta seda korda on saanud.“ Seda üteldes ronis ta üles, katuse ääre pääle.

Mo jah, waadake, siin on pikk kerge redel, katuse renui külge kinnitatud; jelle abil on ta oma asja korda saanud.“ „See ei wõi ju wõimalik olla,“ tähendas neiu Hunter, „redelit ei olnud weel siin kui Newcastle ärasõitis.“

„Siis tuli ta selleks weel kord tagasi. Ma ütlen Teile, ta on kaval, kardetaw inimene. Ma ei paneks ka sugugi imeks, kui see tema samm on mida ma praegu trepi pääl kuulen. Watson, hoia oma pistol walmis.“

Waevalt oliwad need sõnad üteldud, kui üks paks mees, paisunud näoga, raske kepp käes lähel ilmus. Preili Hunter karjatas teda uähes ja furus ennast wastu seinä. Holmes kargas ette, astus talle wastu ja hüüdis: „Kurjategija, kus on Teie tütar?“

Paks mees waatas ringi ja siis ülemise akna poole.

„Seda pean mina Teilt küsima, teie kelmid ja wargad! Aga nüüd olete mu käes, ma olen teile pääle juhtunud. Ma tahan teile näidata!“ Seda üteldes jooksis ta trepist alla tagasi.

„Ta toob koera,“ hüüdis preili Hunter,

„Mul on revolver,“ wastasin ma.

„Paneme parem maja ukse kinni,“ hüüdis Holmes, ja köhe tõttasime kõik trepist alla. Waevalt saime alumise korra pääle, kui meie koera haukumist ja warsti selle pääle hädalist appihüüdmist kuulsime. Üks wanaldane mees punase näoga wärisewa liigetega tuli tuikudes meie poole ja hädalbas: „Koer on lahti. Kaks päewa ei ole ta süüa saanud. Ruttu, ruttu, enne kui hilja on!“ Mina hüppasin Holmesega uksest wälja,

Toller taga järele. Suur näljane koer oli kui metjaline loom, omad mustad lõuad herra Rucastle turja sisse wajutanud, kes ägades maas keerles. Ma jooksin kohe juurde ja lastsin kuuli koera pääst läbi. Kuna koer maha langes, oliwad weel ikka ta terawad hambad herra Rucastlese pehmete kaelawoltide sees. Suure waewaga kiskufime nad lahku ja kandfime haawatud ettevaatlikult tuppa sohwa pääle. Tolleril oli wiin pääst lahkunud, selle saatsime sõnumiga ta abitaasa järele. Mina katsusin nii palju kui wõisin haawatud mehe walu wähendada. Meie seisime ringis ta ümber kui üks lahti läks ja üks juur kuivetanud naesterahwas sisse astus.

„Tolleril naene!“ hüüdis neiu Hunter.

„Ja, preili. Kui herra Rucastle kodu tuli lastis ta mind enne keldrist wälja, kui ta Teie juurde ülesse läks. Ah, preili, kui kahju, et Teie mulle omaft nõuust midagi teada ei andnud; ma oleks Teile ütelnud, et teie ilmaegu waewa näete.“

„Aha“, sõnas Holmes ja waatas terawasti naesterahwa otja, „tõe poolest, see teab sellest asjast euam kui keegi muu.“

„Ja muidugi, ja ma ütlen ka hää meelega mis ma tean.“

„Palun, istuge siis ja laske meil jeda lugu lähemalt kuulda jaada. Mitmest tükiist ei ole ta mulle weel mitte täitsa selge.“

„Ma tahan teile seletada ja oleks seda juba enam teinud, kui ma keldrist wälja oleksin saanud. Kui see asi kohtu ette peaks tulema, siis ei saa Teie wististe mitte unustama, et ma Teie poole hoidnud olen ja ka preili Alice'le hääd oleu soowinud.

Sest filmapilguist saadik, mil herra Rucastle teist korda abielusse heitis, ei käinud preili Alice käsi enam hästi. Teda rõhuti iga pidi ja tal ei olnud palju sõnadigust. Halwaks läks asi alles siis, kui ta ennast herra Frowleriga kihlas. Nagu ma kuulnud, oli preili Alice'l ema testamendi järele warandusest suur osa. Kuid ta oli liig hää ja järele andlik, ei hoolinud sellest palju ja laskis kõik herra Rucastle käes olla. See teadis, et ta tütreaga küllalt walmis sai ja teha wõis mis tahtis; kui aga nüüd tütar mehele läheks wõis ta mees nõudma hakata mis tal seaduse järele õigus nõuda oli. Sellele asjale tahtis isa riawi ette lükata. Ta nõudis tütrelt kirjalist tunnistust, et ta oma waranduse isale lubaks. Kuid tütar ei tahtnud seda mitte teha; siis waewas wanamees teda nii kaua, et ta wiimaks närwipalawikku haigeks jäi ja ta ilus juuks maha pidi lõigatud saama. Nega mööda paranes ta, kuid oli kõhnaks jäänud kui wari. Ta peigmees ei hoolinud sellest midagi, waid oli talle ikka truul kui kuld.“

„Teie lahke seletuse läbi on asi mulle nüüd, selge,“ kõneles Holmes, nii et ma järeldust iseenesest täiesti ette kujutada wõin. Herra Rucastlele tuli wiimaks mõtte, tütarit siuni panna?“

„Ja muidugi.“

„Siis tõi ta Londonist preili Hunteri siia, et nii järeleandmata wiisast herra Frowlerist lahti saada?“

„Nii küll.“

„Kuid herra Frowler oli eht wiisa armastaja, piilus ümber maja ja oskas kõlilewa wõi mõne muu abinõuu najal Teid enese poole wõita, kas on õige?“

„Herra Frowler oli wäga lahke ja helde“, was=tutas Tollereri naene toredasti.

„Niiviisi muretšes ta ka selle eest et Teie mehel wiinakešt küllalt juua sai, ja redel saadawal oli, kni majaperemees kodušt läinud oli.“

„Teil on õigus, nii just see oli.“

„Meie oleme Teile tõesti tänu wõlgu, Tollereri-perenaene,“ kõneles Holmes edasi, „sest Teie olete meile kõik arušaamata punktid täiesti äraseletanud. Säääl tuleb ka juba maakonna aršt proua Rucastle; Sellepärast ou parem, meie wõtame preili Hunteri linna kaasa, ta kauem wiibimine siin majas on nüüd küll kahtlaseks saanud.“

Nii selgus see saladus jäääl jalakate warjulises majas. Herra Rucastle jäi küll elusše, aga õiged terwišt ta enam kätte ei saanud. Oma abikaasa truu hoole ja rawitsemise najal wõis ta kaunikesti elada. Nad elawad weel ikka oma wanade teenritega ihes koos, ta ei wõi neid lahti lasta, sešt nad teadwad liig palju asju

ta minewikust. Herra Frowler laskis ennast weel sel samal põgenemise päewal, oma mõrsjaga Southamptoni kirikus laulatada; praegu on ta kroonu-ametnis Mauritiuse saare pääl. Meiu Hunterist ei hoolinud Holmes, minu suureks imestuseks, pärast enam midagi, niipea kui see saladus seletatud oli, mille keskpaigaks nimetatud neiu oli olnud. Praegu on ta ühe erakooli eestseisjanna Walljalis, ta sisetulek on hää ja ta leiab suurt lugupidamist ja auustust.

Pl. 5

315/31

JT

Ar 896
Doyle, A.